



REPUBLIKA SLOVENIJA  
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 53 42  
F: 01 369 57 83  
E: [gp.mp@gov.si](mailto:gp.mp@gov.si)  
[www.mp.gov.si](http://www.mp.gov.si)

Številka: 007-645/2013

Ljubljana, dne 5. 8. 2013

EVA: 2013-2030-0091

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE  
SLOVENIJE

[gp.gs@gov.si](mailto:gp.gs@gov.si)

**ZADEVA: Predlog Zakona o spremembi Zakona o notariatu (EVA 2013-2030-0091) – predlog za obravnavo**

**1. Predlog sklepa vlade:**

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 55/09 – odločba US, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13 in 47/13 – ZDU-G) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o spremembi Zakona o notariatu – ZN-G (EVA 2013-2030-0091) in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

**Tanja ŠARABON**  
**GENERALNA SEKRETARKA**

Prejmejo:

- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

**2.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:**

dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje,  
Tina Brecej, državna sekretarka Ministrstva za pravosodje,  
mag. Matija Vidmar, v.d. generalnega direktorja Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja.

**2.b Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora:**

dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje,  
 Tina Brecej, državna sekretarka Ministrstva za pravosodje,  
 mag. Matija Vidmar, v.d. generalnega direktorja Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja.

<b>3. Gradivo se sme objaviti na svetovnem spletu:</b>		<b>DA</b>
<b>4.a Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem oziroma skrajšanem postopku v Državnem zboru RS z obrazložitvijo razlogov:</b>		
<p>Predlagatelj zakona v skladu s tretjo alineo prvega odstavka 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo in 105/10) predlaga, naj Državni zbor Republike Slovenije obravnava predlog zakona po skrajšanem postopku, saj gre za manj zahtevne uskladitve zakona z drugimi predpisi in s pravom Evropske unije.</p>		
<b>4.b Predlog za skrajšanje poslovniških rokov z obrazložitvijo razlogov:</b>		
<b>5. Kratek povzetek gradiva</b>		
<p>Sprememba zakona je potrebna zaradi odprave pogoja vzajemnosti pri dostopu do poklica notarja za državljane držav članic EU, EGS in Švicarske konfederacije ter države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Poleg tega je predmet predvidene spremembe zakona tudi uskladitev pogoja za imenovanje z veljavno visokošolsko zakonodajo.</p>		
<b>6. Presoja posledic</b>		
a)	na javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	<b>DA / NE</b>
b)	na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	<b>DA / NE</b>
c)	administrativne posledice	<b>DA / NE</b>
č)	na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	<b>DA / NE</b>
d)	na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	<b>DA / NE</b>
e)	na socialno področje	<b>DA / NE</b>
f)	na dokumenta razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> <li>- na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja,</li> <li>- na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna</li> <li>- na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij</li> </ul>	<b>DA / NE</b>
<b>7.a Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR</b>		
/samo, če izbere DA pod točko 6a/		

<b>I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu</b>				
	Tekoče leto (t)	t+1	t+2	t+3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javna finančna sredstva				
<b>II. Finančne posledice za državni proračun</b>				
<b>II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:</b>				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
<b>SKUPAJ:</b>				
<b>II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:</b>				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
<b>SKUPAJ:</b>				
<b>II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:</b>				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1	

<b>SKUPAJ:</b>		
<p><b>/OBRAZLOŽITEV:</b></p> <p><b>I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu</b>  V povezavi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prihodkov državnega proračuna in/ali občinskih proračunov,</li> <li>- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih/projektih sprejetih proračunov,</li> <li>- obveznosti za druga javno finančna sredstva (ostali viri), ki niso načrtovani na ukrepih/projektih sprejetih proračunov.</li> </ul> <p><b>II. Finančne posledice, ki so načrtovane za državni proračun</b>  Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:</b>  Navede se proračunski uporabnik, ki financira projekt oz. ukrep; projekt oziroma ukrep, skozi katerega se bodo realizirali cilji vladnega gradiva ter proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b.). V primeru uvrstitve novega projekta oziroma ukrepa v Načrt razvojnih programov se navede: <ul style="list-style-type: none"> <li>- proračunskega uporabnika, ki bo financiral nov projekt oziroma ukrep;</li> <li>- projekt oziroma ukrep, skozi katerega se bodo realizirali cilji vladnega gradiva ter</li> <li>- proračunske postavke.</li> </ul> Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, ki bodo financirale nov projekt oziroma ukrep je potrebno izpolniti tudi točko II.b., saj je za nov projekt oziroma ukrep možno zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo iz proračunskih postavk, ki financirajo že sprejete oz. veljavne projekte in ukrepe. <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:</b>  Navede se proračunskega uporabnika, sprejete (veljavne) ukrepe oziroma projekte, ki jih proračunski uporabnik izvaja ter proračunske postavke pripadajoče navedenemu proračunskemu uporabniku in so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov, in iz katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti na obstoječih projektih oziroma ukrepih in/ali novih projektih oziroma ukrepih navedenimi v točki II.a.</li> <li>- <b>II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:</b>  V kolikor se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili na načine določene v točkah II.a. in II.b. je možno povečanje odhodkov in izdatkov proračuna na podlagi določil zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. iz naslova priliva namenskih sredstev EU). Ukrepanje v primeru zmanjšanja prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.</li> </ul> </li> </ul>		
<p><b>7.b Predstavitev ocene finančnih posledic, nižjih od 40 000 EUR</b></p> <p>/samo, če izbere NE pod točko 6a)/</p> <p>Kratka obrazložitev:  Predlog zakona ne bo imel nobenih finančnih posledic.</p>		
<p><b>8. Predstavitev sodelovanja javnosti</b></p>		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja	<b>DA</b>	
/Če NE, navesti razlog za ne objavo: /		

/ Če DA:

Datum objave: 24. 5. 2013

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije:
- predstavniki zainteresirane javnosti:
- predstavniki strokovne javnosti:
  1. Notarska zbornica Slovenije,
  2. Državno pravobranilstvo Republike Slovenije,
  3. Vrhovno sodišče RS in
  4. Odvetniška zbornica Slovenije.
- občine in združenja občin oziroma navedba, da jih gradivo ne zadeva:

Mnenja, predloge, pripombe so podali:  
Notarska zbornica Slovenije.

Upoštevani so bili:

- **v celoti**
- v pretežni meri
- delno
- niso bili upoštevani.

Bistvena odprta vprašanja:

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o....., kar je razvidno v predlogu predpisa./

## 9. Predstavitev medresorskega usklajevanja

/Gradivo je bilo poslano v medresorsko usklajevanje:

- Službi Vlade RS za zakonodajo,
- Ministrstvu za finance,
- Ministrstvu za zunanje zadeve,
- Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in
- Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

/Datum pošiljanja: 24. 5. 2013

/Gradivo je usklajeno:

**v celoti** / v pretežni meri / delno

Bistvena odprta vprašanja:

Priložiti mnenja organov, s katerimi gradivo ni usklajeno/

**10. Gradivo je lektorirano**

**DA / NE**

**11. Zahteva predlagatelja za**

a) obravnavo neusklajenega gradiva

**DA / NE**

b) za nujnost obravnave

**DA / NE**

c) obravnavo gradiva brez sodelovanja javnosti

**DA / NE**

**12. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti**

**DA / NE**

**13. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade**

**DA**

**14. Gradivo je pripravljeno na podlagi sklepa vlade št. ... z dne ...**

**dr. Senko PLIČANIČ**  
**minister**

**Priloge:**

- Predlog Zakona o spremembi Zakona o notariatu,
- obrazložitev členov,
- besedilo členov, ki se spreminjajo.

**ZAKON O SPREMEMBI ZAKONA O NOTARIATU****I. UVOD****– 1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA**

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13; v nadaljnjem besedilu: Ustava Republike Slovenije) v drugem odstavku 137. člena Ustave RS opredeljuje notariat kot javno službo, ki jo ureja zakon. Zakon o notariatu (Uradni list Republike Slovenije, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B in 45/08, v nadaljnjem besedilu: ZN) je bil sprejet leta 1994 in nato večkrat noveliran, nazadnje leta 2008. Z družbenim, gospodarskim in tehnološkim razvojem se okoliščine delovanja notarjev spreminjajo in terjajo določene prilagoditve in spremembe, vezane tudi na pravni red Evropske unije.

Za opravljanje notarskega poklica ZN v 8. členu določa splošne pogoje, kot so: državljanstvo Republike Slovenije, poslovna sposobnost ter splošna zdravstvena sposobnost, zahteva, da je oseba vredna javnega zaupanja za opravljanje notariata, da aktivno obvlada slovenski jezik, da še ni dopolnila 64 let starosti, ter posebne pogoje, kot so: v Republiki Sloveniji pridobljen strokovni naslov univerzitetni diplomirani pravnik ali v Republiki Sloveniji nostrificirano v tujini pridobljeno diplomo pravne fakultete, opravljen pravniški državni izpit, pet let praktičnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu, od tega najmanj eno leto pri notarju, na sodišču, pri odvetniku, na državnem tožilstvu ali pri državnem pravobranilstvu, prav tako pa še pogoj, da ima oseba opremo in prostore, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata. Drugi odstavek 8. člena ZN določa, da je ne glede na navedeno, ob pogoju pravne in dejanske vzajemnosti, lahko imenovan za notarja tudi tuj državljan, ki izpolnjuje ostale pogoje. Navedena določba zakona torej omogoča, da je za notarja v Republiki Sloveniji imenovan tudi kandidat, ki nima državljanstva Republike Slovenije, vendar hkrati preprečuje diskriminacijo državljanov Republike Slovenije v tuji državi, saj ni namreč sprejemljivo, da bi bil lahko v Republiki Sloveniji imenovan za notarja tudi državljan druge države, če ta država ne nudi enake možnosti državljanom Republike Slovenije.

Glede vprašanja imenovanja državljanov držav članic EU za notarje je Evropska komisija proti Belgiji, Nemčiji, Grčiji, Franciji, Luksemburgu, Portugalski in Avstriji leta 2008 vložila tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, ker so dostop do notarskega poklica pridržale za svoje državljane, kar je po mnenju Komisije diskriminacija na podlagi državljanstva, ki pa je s Pogodbo o delovanju Evropske unije prepovedana. Tožbe Komisije so se nanašale na pogoj državljanstva, ki ga zahtevajo nacionalne zakonodaje za dostop do notarskega poklica, in ne na samo organizacijo notariata v toženih državah članicah. Republika Slovenija je zaradi podobne zakonske ureditve tega področja v postopkih sodelovala kot stranski intervenient v zadevah C-52/08 (Komisija proti Portugalski), C-53/08 (Komisija proti Avstriji), C-54/08 (Komisija proti Nemčiji) in C-61/08 (Komisija proti Grčiji). Sodišče Evropske unije je v sodbah v zadevah C-47/08, C-50/08, C-51/08, C-53/08, C-54/08, C-61/08 in C-52/08 pojasnilo, da je najprej preučilo pristojnost notarjev v zadevnih državah članicah z namenom, da bi presodilo, ali so notarske dejavnosti povezane z izvajanjem javne oblasti v smislu Pogodbe ES (sedaj Pogodbe o delovanju Evropske unije). Pogodba namreč določa, da se za dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem javne oblasti, četudi občasno, določbe o svobodi ustanavljanja ne uporabljajo.

Po mnenju sodišča notarske dejavnosti, kot so bile določene v zadevnih državah članicah, niso povezane z izvajanjem javne oblasti v smislu prvega odstavka člena 45 Pogodbe ES (sedaj 51. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije), kar bi opravičevalo takšno ureditev. Glavna naloga notarjev kot javnih uslužbencev je potrjevanje pravnih aktov, poleg tega pa imajo notarski zapisi večjo dokazno moč in so izvršljivi. Hkrati pa je sodišče še poudarilo, da se potrjujejo akti ali

sporazumi, h katerim so stranke pristopile prostovoljno. Poleg tega notar brez predhodnega soglasja strank ne more enostransko spremeniti sporazuma, ki mu je predložen v potrditev. Dejavnost potrjevanja, ki je zaupana notarjem, torej ni v neposredni in posebni zvezi z izvajanjem javne oblasti, kljub dejstvu da so nekateri akti nični, če jih ne potrdi notar. Sodišče je tudi ugotovilo, da notari opravljajo notarsko službo v pogojih konkurence, kar za izvajalce javne oblasti ni značilno. Razlikujejo se tudi glede odgovornosti, saj so strankam neposredno in osebno odgovorni za povzročeno škodo v okviru napak pri delu, medtem ko za delovanje javnih organov nosi odgovornost za napake država. Na podlagi vseh dejstev je sodišče menilo, da notarske dejavnosti, kot so bile v času presoje določene v toženih državah članicah, niso bile povezane z izvajanjem javne oblasti v smislu prvega odstavka 45 člena Pogodba ES (sedaj 51. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije). Zato pogoj državljanstva, ki je bil z zakonodajo toženih držav zahtevan za dostop do notarskega poklica, pomeni diskriminacijo na podlagi državljanstva, ki je s Pogodbo o delovanju Evropske unije prepovedana.

Veljavni ZN sicer omogoča dostop do poklica notarja tudi tujim državljanom pod pogojem vzajemnosti, vendar pa ta ugovor v pravnem sistemu EU skladno s sodno prakso Sodišča EU ni upošteven, zato je glede na zgoraj omenjene sodbe Sodišča EU potrebna sprememba drugega odstavka 8. člena ZN, s katero bo odpravljen pogoj vzajemnosti za državljane držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora in državljane Švicarske konfederacije, ne pa tudi za državljane tretjih držav. Ob tem je treba še dodati, da je bila Republika Slovenija s strani Evropske komisije decembra 2011 v zvezi z uskladitvijo zakonodaje s sodbami Sodišča EU glede diskriminacije na podlagi državljanstva pozvana, naj sporoči ukrepe ali vsaj roke za njihovo sprejetje. Ministrstvo za pravosodje je na poziv odgovorilo, da si prizadeva, da bo prišlo do sprememb ZN glede odprave diskriminacije na podlagi državljanstva najkasneje v drugi polovici leta 2012. Ministrstvo za pravosodje je dodatno še pojasnilo, da bo ob kandidiranju državljana države članice EU za notarja upoštevalo, da se za državljana države članice EU pogoj vzajemnosti glede na zahteve pravnega reda EU predpostavlja in bo tako lahko državljan države članice EU imenovan za notarja, če bo seveda izpolnjeval vse z zakonom določene pogoje za imenovanje za notarja, pod enakimi pogoji kot državljan Republike Slovenije.

V pristopnem procesu Republike Slovenije Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljnjem besedilu: OECD) je Vlada Republike Slovenije sprejela zavezo, da bo v skladu s svojimi pristojnostmi prilagodila zakonodajo tako, da pogoja vzajemnosti ne bo uporabljala za državljane držav članic OECD. Ker so določila veljavnega ZN v nasprotju s temeljnimi načeli in principi OECD, je treba takšno diskriminacijo na podlagi državljanstva odpraviti tudi za vse države članice OECD.

Predlagana sprememba 3. točke prvega odstavka 8. člena ZN je posledica uskladitve z reformo slovenskega visokošolskega izobraževanja, ki temelji na Bolonjski deklaraciji sprejeti leta 1999 in Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/04 in 87/11 (97/11 popr.); v nadaljnjem besedilu: ZVPI), ki ureja sistem ugotavljanja enakovrednosti v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe in strokovnega oziroma znanstvenega naslova slovenskemu nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe in strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu.

ZVPI ne pozna več postopka ugotavljanja enakovrednosti strokovnih oziroma znanstvenih naslovov, zato je potrebna prilagoditev določb ZN, ki urejajo priznavanje izobrazbe, pridobljene v tujini. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 109/12; ZVPI-A) je namreč podaljšal prehodno obdobje, v katerem se za regulirane poklice, za katere se izrecno zahteva ugotovljen slovenski naziv poklicne oziroma strokovne izobrazbe ali strokovni oziroma znanstveni naslov, ugotavlja enakovrednost v tujini pridobljenega strokovnega oziroma znanstvenega naslova s slovenskim strokovnim oziroma znanstvenim naslovom ter v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe s slovenskim nazivom poklicne oziroma strokovne izobrazbe. Prehodno obdobje za uporabo sistema za ugotavljanje enakovrednosti je podaljšano do 1. junija 2014, do takrat pa morajo pristojna ministrstva v področni zakonodaji ustrezno prilagoditi določbe, ki določajo vrednotenje in priznavanje izobrazbe reguliranih poklicev. Predlog ZN se s predlagano spremembo 3. točke prvega odstavka 8. člena tako usklajuje z določbami ZVPI.



## – 2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

### 2.1 Cilji

- odprava pogoja pravne in dejanske vzajemnosti za državljane držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora ali državljane Švicarske konfederacije ali državljane držav članic OECD pri presoji ustreznosti pogojev ob imenovanju za notarja in s tem izenačitev teh državljanov z državljani Republike Slovenije pri možnostih dostopa do poklica notarja in
- uskladitev z zakonodajo, ki ureja področje visokega šolstva ter vrednotenja in priznavanja izobraževanja.

### 2.2 Načela

- načelo odprave diskriminacije na podlagi državljanstva, ki je prepovedana s Pogodbo o delovanju Evropske unije;
- zagotavljanje prostega pretoka storitev na notranjem trgu tudi v okviru držav članic OECD;
- načelo enakopravne obravnave državljanov držav članic Evropske unije pri dostopanju do poklica notarja in
- načelo zagotavljanja pravne varnosti.

### 2.3 Poglavitne rešitve

#### a) Predstavitev predlaganih rešitev:

#### Konkreten opis predlaganih rešitev

- **Zagotavljanje enakopravnih pogojev za imenovanje za notarja**

Predlagana sprememba je posledica sodb Sodišča Evropske unije, s katerimi je sodišče odločilo, da notarske dejavnosti, kot so trenutno določene v nekaterih državah članicah, niso povezane z izvajanjem javne oblasti v smislu prvega odstavka 51. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, kar bi izjemoma dovoljevalo diskriminacijo na podlagi državljanstva. Glede na navedeno se s predlogom tega zakona odpravlja pogoj pravne in dejanske vzajemnosti za državljane držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora in državljane Švicarske konfederacije, za dostop do opravljanja poklica notarja in določa, da je lahko za notarja imenovan tudi državljan države članice EU, Evropskega gospodarskega prostora ali državljan Švicarske konfederacije pod enakimi pogoji kot državljan Republike Slovenije. Prav tako je črtan pogoj vzajemnosti za državljane države članice OECD, kar je bila zaveza Vlade Republike Slovenije v postopku približevanja OECD. Predlagana ureditev pa ne velja za državljane tretjih držav; zanje ostanejo pogoji, ki so določeni v veljavnem ZN, nespremenjeni.

- **Uskladitev pogojev za imenovanje z veljavno visokošolsko zakonodajo**

Predlog zakona usklajuje dosedanjo določbo o pridobljeni izobrazbi z veljavno ureditvijo visokošolske izobrazbe – Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D in 109/12, v nadaljnjem besedilu: ZVis) in ZVPI.

#### b) Normativna usklajenost predloga zakona:

#### c) Usklajenost predloga predpisa:

- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi: /
- s civilno družbo ali ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba odprtih vprašanj): /

**d) Povzetek poročila o sodelovanju javnosti pri pripravi predloga zakona: /**

**– 3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA**

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva.

**– 4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET**

Za izvajanje zakona niso potrebna dodatna finančna sredstva.

**– 5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE**

**Prikaz ureditve v državah članicah EU**

V primerjalno pravnem pregledu so prikazane ureditve Avstrije, Finske, Francije, Nemčije in Romunije.

**AVSTRIJA**

Ureditev notariata v Avstriji je slovenski ureditvi najbolj podobna, saj je avstrijski Notarski red (*Notariatsordnung* Nr. 1993/692 in BGBl I Nr. 721/1999) v veliki meri služil za zgled pri sprejemanju Zakona o notariatu. To je tudi razumljivo glede na ureditev notariata, ki je na Slovenskem veljala do leta 1945.

Avstrija je odpravila pogoj državljanstva za notarje z zadnjo spremembo zakona (BGBl. I Nr. 104/2011). Po sedanji ureditvi lahko postanejo notarji državljani držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije.

**FINSKA**

Na Finskem je dejavnost notariata opredeljena v Zakonu o notariatu. Notarji so javni uslužbenci, ki izvajajo javna pooblastila, njihovi uradi pa spadajo pod pristojnosti Ministrstva za finance. Notarji morajo imeti višjo univerzitetno pravno izobrazbo, zanje pa veljajo tudi splošni predpisi za javne uslužbenke, kar med drugim pomeni, da morajo obvladati finski in švedski jezik. Število notarjev ni določeno oziroma omejeno. Kot javni uslužbenci imajo plače urejene v kolektivni pogodbi o plačah javnih uslužbencev. Notarji imajo monopol pri overjanju podpisov in kopij ter pristojnost za mednarodne overitve (dajanje apostilov).

**FRANCIJA**

Francija je spremenila ureditev notariata z dekretom št. 2011-1309 z dne 17. oktobra 2011, s katerim je odpravila pogoj državljanstva Republike Francije za opravljanje notarskega poklica, kar je bilo določeno z dekretom št. 73-609 s 5. julija 1973. Za notarja je lahko imenovan državljani Francije, države članice EU ali države članice Evropskega gospodarskega prostora.

## **NEMČIJA**

V Nemčiji je notariat urejen z Zveznim zakonom o notariatu - *Bundesnotarordnung* (BNotO) z dne 24. 2. 1961.

V Zvezni republiki Nemčiji je bila do spremembe zakona (*Bundesnotarordnung*) lahko imenovana za notarja samo oseba, ki je bila državljan Nemčije. Po spremembi leta 2011 je lahko za notarja imenovan kdorkoli, ki izpolnjuje pogoje določene z zakonom, ne glede na državljanstvo.

## **ROMUNIJA**

Zakon o notariatu in notarskem poslovanju določa pogoje za imenovanje notarja, in sicer: kdor ima romunsko državljanstvo in stalno prebivališče v Romuniji ter je pravno sposoben, ima diplomu iz prava (ali doktor prava), ni kaznovan, uživa velik ugled, obvlada romunski jezik, je splošno zdravstveno zmožen ter je poskusno dve leti opravljal notariat in naredil izpit za notarja ali je pet let deloval na področju notariata, odvetništva ali kot sodnik ali je deloval v drugi specializirani službi ter dokazal, da ima potrebno znanje za notarja s tem, da je opravil poseben izpit notarske zbornice.

Po spremembi 1. 1. 2013 morajo po pristopnem izpitu kandidati še dve leti obiskovati predavanja in seminarje na notarskem institutu, opraviti pripravništvo ter zaključni izpit pred komisijo, sestavljeno iz notarjev, profesorjev in predstavnikov ministrstva. Notarji lahko po novem postanejo tudi drugi pravni strokovnjaki, če imajo šest let izkušenj in opravljen pristopni izpit, ki bo organiziran pod istimi pogoji kot zaključni izpit. Da bi opravili izpit, morajo imeti zelo visoke ocene, približno 70-80 odstotkov celotnega izpita.

V postopku pa je tudi sprememba zakona, ki bo odpravila diskriminacijo zaradi državljanstva, podobno, kot to ureja predlog tega zakona.

### **Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih**

## **HRVAŠKA**

Notariat na Hrvaškem ureja Zakon o notariatu (*Zakon o javnim bilježništvu*, Narodne novine, št. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07 in 75/09).

V Republiki Hrvaški je lahko imenovan za notarja (»javni bilježnik«), kdor je državljan Republike Hrvaške, je poslovno sposoben in izpolnjuje zdravstvene pogoje za opravljanje sodniške službe, je diplomiral na pravni fakulteti v Republiki Hrvaški ali ima nostrificirano diplomu o zaključeni pravni fakulteti izven Republike Hrvaške, je opravil pravosodni in notarski (»javnobilježniški«) izpit, ima po opravljenem pravosodnem izpitu najmanj pet let praktičnih izkušenj na pravniških delih, je vreden javnega zaupanja za opravljanje notarskih zadev, aktivno obvlada hrvaški jezik in drug jezik, ki se govori na področju, kjer je treba opravljati notarsko službo, je podal izjavo, da bo ob imenovanju za notarja opustil drugo plačano službo ali drugo zaposlitev ali članstvo v organu pravne osebe, ki opravlja gospodarsko dejavnost ter je podal izjavo, da bo ob imenovanju zagotovil opremo in prostore, ki so po kriterijih ministrstva potrebni in primerni za opravljanje notarske službe.

## **BOSNA IN HERCEGOVINA**

V Federaciji Bosne in Hercegovine je za notarja lahko imenovan vsak, ki je državljan Bosne in Hercegovine, je poslovno sposoben in izpolnjuje splošne zdravstvene pogoje kot javni uslužbenec, je diplomiral na pravni fakulteti v Bosni in Hercegovini ali pred 6. 4. 1992 na pravni

fakulteti v nekdanji Jugoslaviji ali diplomiral v tujini in je diplomo nostrificiral pristojni organ, je opravil pravosodni izpit v Bosni in Hercegovini ali pred 6. 4. 1992 v nekdanji Jugoslaviji ali v drugi državi, če ga prizna federalno ministrstvo, ima opravljen notarski izpit, ni obsojen na kazen zapora za kazniva dejanja proti človečnosti in mednarodnemu pravu, proti službeni ali drugi dolžnosti ali za drugo naklepno kaznivo dejanje, ki v času imenovanja še ni izbrisano iz kazenske evidence. Za notarja ne more biti imenovan, kdor je član politične stranke.

## **SRBIJA**

Za notarja (»javni bilježnik«) je lahko imenovan državljan Republike Srbije, ki je poslovno sposoben in je splošno zdravstveno zmožen, je diplomiral na pravni fakulteti v Srbiji ali ima nostrificirano diplomo, pridobljeno izven Republike Srbije, je opravil pravosodni izpit in izpit za notarja, ima najmanj pet let delovnih izkušenj na pravnem področju po opravljenem pravosodnem izpitu, je vreden javnega zaupanja za opravljanje notariata, govori, piše in bere v srbskem jeziku, pozna jezik manjšine na področjih lokalne samouprave, kjer je v uradni rabi jezik manjšine, ali priloži sporazum o sodelovanju s sodnim tolmačem in ima ali lahko dokaže, da bo zagotovil opremo in prostore za opravljanje dejavnosti notarja.

### **Prikaz ureditve v pravnem redu EU**

Predlog zakona je v delu, ki se nanaša na odpravo pogoja vzajemnosti pri dostopu do poklica notarja za državljane držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije, povezan s sodbami Sodišča Evropske unije. Sodišče Evropske unije je odločilo, da pomeni pogoj državljanstva, ki se zahteva za dostop do notarskega poklica, diskriminacijo na podlagi državljanstva, ki je s Pogodbo o delovanju Evropske unije prepovedana.

## **– 6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ZAKONA**

### **6.1 Administrativne in druge posledice**

#### **a) v postopkih ali poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:**

- razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel: /
- ukinitvev postopka ali odprava administrativnih bremen: /
- spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj izvajanja dejavnosti ali obveznosti: /
- podatki ali dokumenti, potrebni za izvedbo postopka, ki jih organ pridobi po uradni dolžnosti, in način pridobivanja: /
- ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitvev obstoječih organov: /
- ali bo izvajanje postopkov in dejavnosti zahtevalo nov kader, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bo potrebno dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva: /
- ali bo ukinitvev postopkov in dejavnosti imela za posledico zmanjšanje kadrov ter finančnih in materialnih sredstev: /

#### **b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:**

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

## **6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike**

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

## **6.3 Presoja posledic na gospodarstvo**

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

## **6.4 Presoja posledic na socialnem področju**

Posledice na zaposlenost in trg dela: enakopraven dostop do opravljanja notarskega poklica v Republiki Sloveniji za vse državljane držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora, Švicarske konfederacija in Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj.

## **6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja**

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

## **6.6 Izvajanje sprejetega predpisa**

- a) predstavitev sprejetega zakona

Posebna predstavitev sprejetega zakona ni predvidena.

- b) spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Spremljanje izvajanja predpisa bo potekalo kot doslej.

## **6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona**

## II. BESEDILO ČLENOV

### 1. člen

V Zakonu o notariatu (Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B in 45/08) se v prvem odstavku 8. člena 1. točka spremeni tako, da se glasi:

»1. da je državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora ali državljan Švicarske konfederacije ali države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj,«.

3. točka se spremeni tako, da se glasi:

»3. da ima v Republiki Sloveniji pridobljen strokovni naslov univerzitetni diplomirani pravnik ali strokovna naslova diplomirani pravnik (UN) in magister prava oziroma je v tujini končal primerljivo izobraževanje s področja prava, ki se dokazuje s tujo listino o izobraževanju in priloženim mnenjem o izobraževanju ali z odločbo o priznavanju izobraževanja za namen zaposlovanja ali z odločbo o nostrifikaciji,«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Ne glede na 1. točko prejšnjega odstavka je ob pogoju pravne in dejanske vzajemnosti lahko imenovan za notarja tudi državljan države, ki ni članica Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora ali ni državljan Švicarske konfederacije ali države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj.«.

### 2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

### III. OBRAZLOŽITEV

#### K 1. členu:

Veljavni drugi odstavek 8. člena ZN določa, da je lahko za notarja v Republiki Sloveniji imenovan poleg državljanov Republike Slovenije tudi kandidat, ki nima slovenskega državljanstva, vendar določba hkrati preprečuje diskriminacijo državljanov Republike Slovenije v tuji državi, saj določa pogoj pravne in dejanske vzajemnosti. Glede na navedeno v Republiki Sloveniji ne more biti imenovan za notarja državljan druge države, če ta država ne nudi enake možnosti tudi državljanom Republike Slovenije. V zvezi z vprašanjem državljanstva je Evropska komisija proti Belgiji, Nemčiji, Grčiji, Franciji, Luksemburgu, Portugalski in Avstriji leta 2008 vložila tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, ker so dostop do notarskega poklica pridržale le za svoje državljanke, kar je po mnenju Komisije diskriminacija na podlagi državljanstva, ki je s Pogodbo o delovanju Evropske unije prepovedana. Republika Slovenija je zaradi podobne zakonske ureditve tega področja v navedenem postopku sodelovala kot stranski intervenient v zadevah C-52/08 (Komisija proti Portugalski), C-53/08 (Komisija proti Avstriji), C-54/08 (Komisija proti Nemčiji) in C-61/08 (Komisija proti Grčiji). Sodišče Evropske unije je v sodbah v zadevah C-47/08, C-50/08, C-51/08, C-53/08, C-54/08, C-61/08 in C-52/08 pojasnilo, da je najprej preučilo pristojnost notarjev v zadevnih državah članicah z namenom, da bi presodilo, ali so notarske dejavnosti povezane z izvajanjem javne oblasti v smislu Pogodbe ES (sedaj Pogodbe o delovanju Evropske unije). Pogodba namreč določa, da se za dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem javne oblasti, četudi občasno, določbe o svobodi ustanavljanja ne uporabljajo. Po mnenju sodišča notarske dejavnosti, kot so trenutno določene v zadevnih državah članicah (in tudi v Republiki Sloveniji), niso povezane z izvajanjem javne oblasti v smislu prvega odstavka 51 člena Pogodbe o delovanju Evropske unije. ZN z drugim odstavkom 8. člena ZN sicer omogoča dostop do poklica notarja tudi tujim državljanom pod pogojem vzajemnosti, vendar pa ta ugovor v pravnem sistemu EU skladno s sodno prakso Sodišča EU ni upoštevan. Predlagatelj zakona pri presoji ustreznosti pogojev ob imenovanju za notarja s predlagano spremembo 1. točke prvega odstavka in predlogom spremenjenega drugega odstavka 8. člena ZN odpravlja pogoj pravne in dejanske vzajemnosti za državljane držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora in državljane Švicarske konfederacije ter s tem pri možnosti dostopa do poklica za notarja izenačuje te državljane z državljani Republike Slovenije. V 8. členu ZN se predlaga tudi črtanje pogoja vzajemnosti za državljane držav članic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljnjem besedilu: OECD). Vlada Republike Slovenije je v postopku pridruženja organizaciji OECD namreč sprejela zavezo, da bo v skladu s temeljnimi načeli in principi OECD prilagodila svojo zakonodajo tako, da pogoja vzajemnosti ne bo uporabljala za državljane držav članic OECD. Ker ni utemeljenega razloga, zakaj bi pogoj vzajemnosti za imenovanje za notarja obveljal za te državljane, se s predlagano spremembo ZN takšna diskriminacija odpravlja za vse države članice OECD.

Glede na navedeno je potrebna dopolnitev 1. točke prvega odstavka 8. člena ZN in sprememba drugega odstavka istega člena ZN, s katero bo odpravljen pogoj vzajemnosti za državljane držav članic EU oziroma Evropskega gospodarskega prostora, državljane Švicarske konfederacije in države članice OECD, ne pa tudi za državljane tretjih držav, za katere pogoji za imenovanje za notarja, ki so določeni v veljavnem ZN, ostajajo nespremenjeni.

Predlagana sprememba 3. točke prvega odstavka 8. člena ZN je posledica uskladitve z reformo slovenskega visokošolskega izobraževanja, ki temelji na Bolonjski deklaraciji sprejeti leta 1999. Z njo so evropske države, vključno s Slovenijo, začrtale smeri razvoja evropskega visokega šolstva do leta 2010. Oblikovanje evropskega visokošolskega prostora je opredeljeno kot glavna pot, ki vodi k uveljavitvi mobilnosti in zaposlovanja državljanov ter k vsesplošnemu razvoju. Temeljno uresničevanje začrtanih izhodišč Bolonjske deklaracije je bilo v Sloveniji na zakonodajni ravni izvedeno z novelo Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 63/04, ZVis-D), s katero se je v Sloveniji vzpostavila podlaga za izvajanje trislopnih študijskih programov. Z Zakonom o strokovnih in znanstvenih naslovih (Uradni list RS, št. 83/03 – uradno

prečiščeno besedilo in 61/06; v nadaljnjem besedilu: ZSZN-1) so že uveljavljeni strokovni in znanstveni naslovi, ki se pridobijo na visokošolskih zavodih po končanih t.i. bolonjskih študijskih programih - študijskih programih, ki so akreditirani na Svetu za visoko šolstvo po 11. juniju 2004. Na podlagi bolonjskih študijskih programov študent prava po zaključku prve - dodiplomske študijske stopnje pridobi strokovni naslov diplomirani pravnik (VS) - na visokošolskem študiju oziroma strokovni naslov diplomirani pravnik (UN) - na univerzitetnem študiju. Po zaključku študijskega programa druge - podiplomske stopnje, ki lahko traja (nadaljnje) eno ali dve leti oziroma kot enovit študij, ki skupaj s prvo stopnjo traja pet let, bo študent prava pridobil strokovni naslov magister prava, ki se tako kot strokovni naslovi prve stopnje piše za osebnim imenom. Strokovni naslov univerzitetni diplomirani pravnik lahko posamezniki uporabljajo še naprej, visokošolski zavodi pa ga lahko v skladu z 22. členom ZSZN-1 podeljujejo še najkasneje do izteka študijskega leta 2015/2016. Predlagatelj zakona se ob tem zaveda, da obstajajo še drugi (specialnejši) naslovi, ki se pridobijo na podlagi študijskih programov pravne smeri (npr. mag.posl.gosp.prav.), vendar meni, da jih je zaradi njihovega nenehnega spreminjanja v zakonu težko določiti, zato predlaga, da se pojem magister prava določi generično, pri čemer pa upošteva tudi druge (slovenske) strokovne naslove, pridobljene po magistrskih študijskih programih s področja prava.

ZVPI ne pozna več postopka ugotavljanja enakovrednosti strokovnih oziroma znanstvenih naslovov, zato je potrebna prilagoditev določb ZN, ki urejajo priznavanje izobrazbe, pridobljene v tujini. ZVPI-A je namreč podaljšal prehodno obdobje, v katerem se za regulirane poklice, za katere se izrecno zahteva ugotovljen slovenski naziv poklicne oziroma strokovne izobrazbe ali strokovni oziroma znanstveni naslov, ugotavlja enakovrednost v tujini pridobljenega strokovnega oziroma znanstvenega naslova s slovenskim strokovnim oziroma znanstvenim naslovom ter v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe s slovenskim nazivom poklicne oziroma strokovne izobrazbe. Prehodno obdobje za uporabo sistema za ugotavljanje enakovrednosti je podaljšano do 1. junija 2014, do takrat pa morajo pristojna ministrstva v področni zakonodaji ustrezno prilagoditi določbe, ki določajo vrednotenje in priznavanje izobrazbe reguliranih poklicev.

## **K 2. členu:**

S končno določbo se predvideva začetek veljavnosti predloga spremembe zakona, in sicer petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.



#### IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

##### 8. člen

Za notarja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da je državljan Republike Slovenije,
2. da je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost,
3. da ima v Republiki Sloveniji pridobljen strokovni naslov univerzitetni diplomirani pravnik ali v Republiki Sloveniji nostrificirano v tujini pridobljeno diplomu pravne fakultete,
4. da je opravil pravniški državni izpit,
5. da ima pet let praktičnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu, od tega najmanj eno leto pri notarju, na sodišču, pri odvetniku, na državnem tožilstvu ali pri državnem pravobranilstvu,
6. da je vreden javnega zaupanja za opravljanje notariata,
7. da aktivno obvlada slovenski jezik,
8. da ima opremo in prostore, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata,
9. da še ni dopolnil 64 let.

Ne glede na 1. točko prejšnjega odstavka je, ob pogoju pravne in dejanske vzajemnosti, lahko imenovan za notarja tudi tuj državljan, ki izpolnjuje ostale pogoje iz prejšnjega odstavka.

Šteje se, da pogoj iz 5. točke prvega odstavka tega člena izpolnjuje tudi oseba, ki je pravniško delo opravljala pri notarju, sodišču, odvetniku oziroma organu s funkcijami državnega pravobranilstva v tuji državi, če je takšno delo koristno za usposobljenost, ki jo zahteva opravljanje notariata v Republiki Sloveniji.

Šteje se, da pogoj iz 5. točke prvega odstavka tega člena izpolnjuje tudi oseba, ki je redni ali izredni profesor civilnega prava.

Pogoja iz 6. točke prvega odstavka tega člena ne izpolnjuje tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da notarskega poklica ne bo opravljal strokovno, pošteno ali da kot notar ne bo varoval ugleda notarskega poklica ter nepristranskosti, ali kdor je bil obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je moralno nevreden za opravljanje notariata, dokler se kazenska sankcija po zakonu ne izbriše.